

Ostrowska, Teresa

"XXVI Międzynarodowy Kongres po
Historii na Medicinata", Vol. I, II, III,
Sofia 1980, 1981 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 31/2, 578-579

1986

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

czono również spis prac naukowych jubilatki i indeks obejmujący jednocześnie osoby i miejscowości.

Artykuły napisali m.in.: Erwin M. Ackernecht — o działalności w zakresie psychologii Wilhelma Reicha (1897—1957); Luigi Belloni — o odkryciu żelaza w organizmie; Heinrich Buess — o wiedeńskim lekarzu Ludwigu Telekym (1872—1957) i jego książce dotyczącej higieny przemysłowej; Karl-Werner Schwappe i Christian Probst — o poszukiwaniu leku przeciwnowotworowego przez Antona Störcka (1731—1803) w starszej szkole wiedeńskiej; Hans H. Simmer o wewnętrznym wydzielaniu jajników jako przyczynie miesiączki — hipoteza Edourda Pflügera i doświadczenia Josefa Halbana; Lloyd G. Stevenson o Józefie Dietlu, Williamie Oslerze i definicji nihilizmu terapeutycznego; Jean Théodoridès o spojrzeniach A. Portalą (1742—1842) nad wścieklizną; Edouard Wondrak — o początkach kształcenia w zakresie chirurgii położnictwa na Morawach.

Większość artykułów posiada przypisy lub bibliografię.

Książka jest w formacie dużej ósemki, drukowana małą czcionką na białym papierze. Jest przeznaczona dla historyków nauki i historyków medycyny.

Teresa Ostrowska
(Warszawa)

XXVI Międzynarodowy Kongres po Istorija na Medicinata. 20—25 VIII 1978 Plovdiv. Actes du Congres. Sstavitiel na tomowietie — Wasil Topuzow. Vol. I: Sofia 1980 4° 115 ss. ilustr.; vol. II: Sofia 1981 4° 220 ss. ilustr.; vol. III: Sofia 1981 4° 244 ss. ilustr.

W dniach 20—25 sierpnia 1978 r. odbył się w Plovdiv (Bułgaria) XXVI Międzynarodowy Kongres Historii Medycyny. Materiały z tego Kongresu ukazały się w trzech tomach w latach 1980—1981. W tomie pierwszym opublikowano 37 referatów; w tomie drugim — 94; w tomie trzecim — 125. Referaty zajmują od 0,5 do 9 stron druku dwukolumnowego małą czcionką. Niektóre z nich zawierają tylko sam tekst bez dokumentacji, inne posiadają ilustracje, przypisy bądź bibliografię. Referaty są ogłoszone w językach: angielskim, bułgarskim, francuskim, niemieckim lub rosyjskim.

Tematyka tych referatów dotyczy m.in. historii poszczególnych dyscyplin medycznych w Bułgarii, medycyny wojskowej, medycyny starożytnej, medycyny narodowej różnych krajów, ziołolecznictwa, medycyny popularnej, medycyny irracjonalnej, nauczania medycyny, kontaktów międzynarodowych w zakresie medycyny, ważniejszych odkryć w medycynie, narzędzi lekarskich, biografistyki, wkładu wybitnych lekarzy do nauki, zagadnień metodologicznych i historiograficznych historii medycyny.

O tych ostatnich problemach pisali m.in. (w kolejności druku): Wiera Pawłowa (*Z historii rozwoju podstawowych teorii i metod w historii medycyny; Niektóre ogólnoteoretyczne i metodologiczne aspekty historiografii nauki, techniki i medycyny w Bułgarii*); Anatolij Georgiewskij (*Opracowanie historiograficzne, jego metody i miejsce w badaniach z historii medycyny*); Luigi Stroppiana (*Współczesna metodologia naukowa w dziedzinie historii medycyny*); Francesco L. D. Aulizio (*Metodologia w badaniach i nauczaniu historii medycyny*); Leszek Barg i Stanisław Szpilczyński (*Elementy metodologii i kierunki badawcze w polskiej medycznej historiografii do roku 1939*); Maria Antonietta Salemmę i Anna Maria Celani (*Wartość logiki w starożytnej i współczesnej nauce*); Rolf Löther (*Historia medycyny i teoria medycyny*); M. Putscher (*Historia medycyny pomiędzy normatywnym a historycz-*

nym myśleniem); Asséne Hadjioloff (*O metodologii i periodyzacji historii medycyny*).

Opublikowano siedemnaście referatów polskich autorów, którymi m. innymi byli: Feliks Piotrowski; Jolanta Sadowska; Jerzy Supady; Karolina Wajs i Symcha Wajs; Stanisław Berezowski; Leszek Barg i Stanisław Szpilczyński; Mieczysław Skulimowski i Stanisław Sliwiński; Aniela Szwejcerowa; Eugeniusz Kucharz; Helena Ostromecka; Miron Paciorkiewicz i Roman Meissner.

Prace ich dotyczyły polskiej medycyny wojskowej, medycyny pracy, pediatrii, onkologii, zasług Józefa Dietla, Marcellego Nenckiego, Odo Bujwida, Janusza Korczaka, Leona Konrada Glińskiego, Edmunda Faustyna Biernackiego i Karola Mayera, Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu, udziału czechosłowackich lekarzy w Zjazdach Polskich Lekarzy i Przyrodników w latach 1869—1937 i — jak już wspomniano — historiografii.

Nie udało się ustalić, czym wydawcy kierowali się typując referaty do poszczególnych tomów. Nie są one ułożone bowiem ani według tematyki, ani języka, przynależności narodowej czy też po prostu według alfabetu (autorów lub tytułów). Rozproszenie artykułów utrudnia recepcję treści. Niemniej jednak ogłoszone artykuły posuwają naprzód wiedzę z zakresu historii medycyny i jej metodologii.

Teresa Ostrowska
(Warszawa)

Mieczysław M. Skulimowski: *Facultas medica Cracoviensis*. Pamiątki historyczne i zabytki kultury medycznej w zbiorach Międzywydziałowej Katedry Historii Medycyny i Farmacji Akademii Medycznej im. Mikołaja Kopernika w Krakowie. Kraków 1981 8° 481 ss. ilustr.

Książkę otwiera artykuł M. Skulimowskiego w języku polskim oraz w wersji angielskiej — poświęcony historii medycyny i historii medycznych muzealnych zbiorów w Krakowie, a także zawierający informacje o ich wykorzystaniu. W zakończeniu artykułu znajduje się bibliografia licząca 12 pozycji dotyczących tychże zbiorów. Główny zrąb książki stanowią ilustracje przedstawiające cenniejsze eksponaty. Ilustracji tych jest 417, z tego część barwnych na kredowym papierze, umieszczonych na końcu tomu. Są wśród nich przede wszystkim portrety wybitnych lekarzy, ich karykatury i rzeźby, plakiety gipsowe i brązowe, fotografie z nagrobków, zdjęcia zbiorowe uczestników zjazdów lub pracowników instytucji, ilustracje przedstawiające lekarzy, zabiegi, narzędzia, wnętrze dawnej apteki, budowle szpitalne, awersy i rewersy medali, ordery otrzymane przez lekarzy, ekslibrisy medyczne, fragmenty tekstów ze starodruków, książek i czasopism, dyplomy, dokumenty, adresy, historie chorób, rękopisy wykładów, korespondencja i in. Podpisy pod ilustracjami są w dwóch językach: polskim i angielskim. Wydawnictwo zamyka indeks nazwisk osób, których dotyczyły przedstawione eksponaty.

Pozycja ta zapozna czytelnika ze zbiorami muzealnymi Katedry, a dzięki zamieszczeniu indeksu może służyć pomocą dla osób poszukujących ikonografii związanej z określoną osobą. Niestety, indeks nie jest opracowany wyczerpująco. Na przykład na s. 317, na ilustracji nr 264, są przedstawione podpisane portrety 30 wybitnych polskich lekarzy. Nazwiska te jednak nie figurują w indeksie. A jest wśród nich mało znany portret Roberta Remaka! Przy tego rodzaju opracowaniach lepiej być zbyt dokładnym niż coś przeoczyć. Szkoda też, że zabrakło indeksu przedmiotowego. Przydałyby się takie hasła, jak np.: narzędzia lekarskie; adresy; dyplomy lekarskie; dyplomy członków towarzystw; medale, ekslibrisy itp. Należy